

अङ्गानि गायत्र्यादीनि एकविंशतिहन्दांसि तव हृदयाद्यङ्गस्थानीयानि । यज्ञेषु
नाम इषे त्वेत्यादीनि यज्ञेषु तव नामस्थानीयानि । वामदेव्यं साम ते तव तनूः
शरीरस्थानीयम् । यज्ञायज्ञियाख्यं साम तव पुहं पुहस्थानीयम् । धिष्ण्याः शफाः
होत्रादिधिष्यस्थिता अग्नयस्तव शफाः खुरस्थानीयाः । हे अग्ने एवम्भूतस्त्वं यतो
गरुत्मान् गरुड-इव सुपर्णः पक्षिद्वयोऽसि अतो दिवमाकाशं प्रति गह तत्रापि
स्वः पत स्वः स्वर्गलोकं प्राप्नुहि ॥ ४ ॥

- विष्णोः क्रमोऽसि सपत्न्या गायत्रं हन्द् अरोह पृथिवीमनु विक्रमस्व ।
- विष्णोः क्रमोऽस्यभिमातिह्य त्रैष्टुभं हन्द् अरोहान्तरिक्षमनु विक्रमस्व ।
- विष्णोः क्रमोऽस्यरातीयतो ह्यन्ता जागतं हन्द् अरोह दिवमनु विक्रमस्व ।
- विष्णोः क्रमोऽसि शत्रूयतो ह्यन्तानुष्टुभं हन्द् अरोह दिशोऽनु विक्रमस्व

॥ ५ ॥

का° [१६.५.११.] विष्णुक्रमान्क्रमते विष्णोरिति प्रतिमन्त्रमग्न्युद्गृहणं च तस्मिन्-
स्तस्मिन् (३.) । विष्णुक्रमसंज्ञान्यादन्यासान्करोति तस्मिन्स्तस्मिन्क्रमणे (४.) उख्य-
स्याग्नेर्द्धं ग्रहणं (५.) कार्यमिति सूत्रार्थः ॥ चत्वारि यज्ञेषु व्याग्निदेवत्यानि ऋग्वृ-
हतीहन्द्स्कानि त्रीणि चतुर्थं प्राजापत्या बृहती । विष्णुशब्देनाग्निरुच्यते स यः
स विष्णुर्यज्ञः सः स यः स यज्ञोऽयमेव स योऽयमग्निरुखायामिति श्रुतेः [६.७.२.
११.] । हे प्रथम पादविन्यास त्वं विष्णोः यज्ञस्याग्नेः क्रमोऽसि सपत्न्या सपत्नान्
शत्रून् हन्तीति शत्रुघातकश्च अतो गायत्रं हन्द्ः आरोह अनुग्राहकत्वेन स्वीकुरु
ततः पृथिवीमनु विक्रमस्व भूदेवतात्रयमिमं प्रदेशं विशेषेण प्राप्नुहि । एवमुत्तरे-
ष्वपि मन्त्रेषु योज्यम् । हे द्वितीय पादविन्यास त्वं विष्णोः क्रमोऽसि अभिमातिह्य
अभिमातिघातकः पाप्मा वा तं हन्तीति त्रैष्टुभं हन्द्ः स्वीकुरु अन्तरिक्षं प्रदेशं
प्राप्नुहि । हे तृतीय पादविन्यास विष्णोः क्रमोऽसि अरातीयतो ह्यन्ता रातिर्दानं न
रातिररातिर्दानाभावस्तमात्मन इहतीत्यरातीयन् तस्य ह्यन्ता विनाशकः जागतं
हन्द्ः आरोह दिवं व्युत्लोकमनु विक्रमस्व व्युत्लोकं प्राप्नुहि । हे चतुर्थ पादविन्यास
त्वं विष्णोः क्रमोऽसि शत्रूयतो ह्यन्ता शत्रुत्वं हन्तृत्वमिहति शत्रूयति शत्रूयतीति